

POSTANOWIENIE

28 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 28 lipca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie
w sprawie ze skargi E.L. i P.L.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w Koninie
z 15 stycznia 2021 r., I 1 Ca 419/20,
w sprawie z wniosku E.L. i P.L.
z udziałem J.P. i G.P.
o rozgraniczenie,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Koninie w sprawie z wniosku E.L. i P.L. przy udziale J.P. i G.P. o rozgraniczenie, na skutek apelacji wnioskodawczynie E.L. od postanowienia Sądu Rejonowego w Słupcy z 13 lipca 2020 r. oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Wnioskodawcy E.L. i P.L. wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia, zaskarżając je w całości i wskazując art. 278 § 1 k.c. w zw. z art. 153 k.c. jako przepisy prawa, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne.

Uczestnicy nie złożyli odpowiedzi na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest w polskim systemie prawnym ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wyrokiem niezgodnym z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. - jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 18/09; z 5 września 2008 r., I CNP 27/08, z 20 stycznia 2011 r., I BP 4/10).

Niezgodność z prawem skutkująca powstaniem odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, bowiem jedynie wówczas orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 kwietnia 2018 r., V CNP 50/17; z 26 kwietnia 2018 r., IV CNP 53/17; z 15 października 2020 r., V CNP 7/20). Tę wykładnię wskazanej normy zawartej w przytoczonym przepisie podzielił Trybunał Konstytucyjny, orzekając w wyroku z 27 września 2012 r., SK 4/11 (OTK ZU z. 8/A/2012, poz. 97), że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zob. też np. wyroki Sądu Najwyższego: z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 18/09; postanowienie Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2018 r., V CNP 50/17).

Bezprawność judykacyjną, o której mowa w 424¹ § 1 k.p.c., rozumie się zatem w sposób autonomiczny, węższy od tradycyjnie rozumianej bezprawności w

dziedzinie odpowiedzialności cywilnej, z uwzględnieniem specyfiki sądowego stosowania prawa, istoty władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06; z 28 marca 2007r., II CNP 124/06; z 14 kwietnia 2008r., II BP 62/07; z 25 marca 2009r., V CNP 93/08; z 3 czerwca 2009r., IV CNP 116/08; z 20 stycznia 2011r., I BP 4/10). Wiąże się to z założeniem, iż treść orzeczenia zależy również od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu i przyjętych metod interpretacji norm prawnych przez Sąd orzekający. W związku z tym, może istnieć wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy cechuje subiektywizm (zob. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z: 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 13 maja 2009 r., IV CNP 122/08).

Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania, jeżeli jest ona oczywiście bezzasadna (art. 424⁹ k.p.c.). Oceny bezzasadności skargi należy dokonywać w powiązaniu z przedstawioną wyżej i utrwaloną w orzecznictwie wykładnią pojęcia „niezgodności prawomocnego wyroku z prawem”. Bezzasadność skargi jest oczywista, jeśli z jej treści bez głębszej analizy i juredycznych dociekań wynika, że nie może być uwzględniona (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 6 lutego 2009 r., I BP 20/08; z 26 sierpnia 2008 r., III BP 3/08; z 20 czerwca 2007r., II CNP 74/07; z 22 czerwca 2007r., V CNP 81/07).

Oczywista bezzasadność skargi zachodzi, gdy przywołane przez skarżącego podstawy skargi już przy pierwszej ocenie prowadzą do konstatacji, że nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia. Ocena tego, czy skarga jest oczywiście bezzasadna, zawiera w sobie element antycypowania stanowiska sądu, który orzekałby co do istoty sprawy z powództwa skarżącego przeciwko Skarbowi Państwa o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 57/14).

Przed wszystkim z art. 424⁴ k.p.c. wynika, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie jest instrumentem umożliwiającym kontrolę prawidłowości oceny dowodów i ustaleń faktycznych. Tymczasem uzasadnienie

skargi w niniejszej sprawie w istocie wielokrotnie odwołuje się bądź polemizuje z ustaleniami sądów w tym właśnie zakresie. Skarżący w nieuporządkowany sposób polemizują z orzeczeniami Sądów *meriti*, niejednokrotnie w sposób niezwykle swobodny, zdając się przy tym traktować postępowanie zainicjowane skargą jako kolejne postępowanie instancyjne w sprawie, jednocześnie nie prezentuje jednolitego, spójnego i logicznego wyводу.

Orzeczenie niezgodne z prawem, to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Tylko w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. W niniejszej sprawie w uzasadnieniu skargi w niniejszej sprawie Skarżący nie przedstawili argumentacji służącej wykazaniu istnienia takiej niezgodności (bezprawności). Wywód prawny Skarżących powinien zawierać argumenty przekonujące o tym, że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (dyskrecjonalności) albo że zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Tymczasem, jak już wskazano, zarzuty podniesione w skardze skoncentrowały się jedynie na polemice z oceną Sądu *meriti* w sprawie. Skarga i jej uzasadnienie w istocie zmierzają do uczynienia ze skargi będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia instrumentu instancyjnej weryfikacji prawidłowości orzeczenia w sprawie. Takie ujęcie nie odpowiada celom i funkcji skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w jej aktualnym kształcie normatywnym.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 424⁹ k.p.c.).

(Ł.W.)

[ms]

